

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai [PP 2.10.]

A „házi feladat” és „házi dolgozat” céljai:

- újra feldolgozni, elmélyíteni, rögzíteni az órán tanultakat,
- készségi szintig gyakorolni a tanult algoritmusokat,
- önálló kutatómunkát végezni valamely témában,
- alkotómunkát végezni valamely témában.

A „házi feladat” és „házi dolgozat” elvei:

- házi feladatot öncélúan nem adunk (azaz ha a fenti célok egyikét sem szolgálja),
- a házi feladat mennyiségének meghatározásánál mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulónak naponta minimum 5-6, sőt akár 7-8 órája is van, és minden órán tűznek ki a számára kötelezően megoldandó feladatot,
- csak olyan feladat adható kötelező jelleggel, amelynek megoldására valamennyi tanuló képes (ha ez a csoport heterogén tudásszintje miatt nem lehetséges, akkor a házi feladatnak mindig legyen olyan része, amelynek elvégzésére, elkészítésére, megoldására mindenki képes,
- a házi feladatot mindig részben vagy teljesen (minden diákra, illetve feladatra vonatkozóan) ellenőrizni kell – a szaktanárok az írásbeli házi feladatokat ellenőrzik, a hibás megoldásokat kijavítják – pedagógusaink törekszenek arra, hogy a tanulókat az írásbeli házi feladatok rendszeres elkészítésére ösztönözzék,
- az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a mulasztás okai szerint
- nem büntetjük a tanulót, ha a mulasztás, hiány, hiba a feladat vagy annak alapjául szolgáló anyag nem értéséből fakad,
- meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának lehetőségét, ha önhibáján kívül (pl. igazolt betegség) mulasztotta azt el,
- a hanyagságból elmulasztott írásbeli feladat nem „értékelhető” elégtelennel (érdemjegyet csak tudásra adunk, míg az el nem készített feladattal tudásszint nem mérhető, ezért a házi feladat elvégzésének hanyagságból történő elmulasztását pedagógiai eszközökkel és módszerekkel lehet és kell büntetni, mint pl. a feleltetés, a házi feladathoz hasonló feladat dolgozat formájában történő megíratása, pótfeladat kitűzése stb.),
- az önálló kutatómunkát, a kötelező tananyagon kívüli ismereteket kívánó feladatok elvégzését – a befektetett munka arányában – jutalmazni kell,
- tanítási szünet idejére kötelező házi feladat nem adható, a szünetet megelőző és követő napokra is csak annyi, amennyi egyik óráról a másikkra szokásos,
- a beadandó házi dolgozat vagy alkotás (könyvtári vagy internetes kutatómunka, forrásfeldolgozás, projektfeladat, képzőművészeti alkotás stb.) a tanuló nagyobb elmélyülést igénylő, egyéni vagy csoportos kutató, ill. gyűjtőmunkára épülő, vagy a tanuló kreativitását igénylő munka, mely az aktuális tananyagrészhöz kapcsolódik és a tanórai keretek közt elsajátított ismeretek elmélyítését vagy kiegészítését szolgálja.

A „házi dolgozat” íratásának rendje és korlátai:

- a beadandó házi dolgozat vagy alkotás elkészítésének, beadásának határidejét különös gonddal, a tanulók egyéb kötelezettségeire tekintettel kell kitűzni, legalább három tanítási héttel előre,
- az elkészítési, beadási határidőt a szaktanár úgy határozza meg, hogy a határidőt megelőző két hétre másik, már kiadott házi dolgozat határideje ne essék,
- a beadandó házi dolgozat vagy alkotás elkészítési, tartalmi és formai követelményeit tanórán, valamennyi tanuló számára világosan kell meghatározni,
- a tantervi anyagot meghaladó mennyiségű vagy mélységű ismereteket kívánó feladatokat (pl. versenyfeladatok) csak annak a diáknak lehet kötelezően előírni, aki a versenyzést, illetve az önálló kutató vagy más jellegű alkotómunkát önként vállalta.

- az elkészített, beadott házi dolgozatot vagy alkotást a szaktanár a kitűzött határidőt követően 15 tanítási napon belül kijavítja és meghatározott szempontok szerint érdemjeggyel értékeli,
- igazolt mulasztásra hivatkozva a tanuló a szaktanártól kérheti a beadási határidő módosítását.

Az otthoni felkészüléshez kötelezően előírt szóbeli feladatok kiadásának rendje és korlátai:

- az otthoni felkészüléshez előírt kötelező szóbeli házi feladatot a szaktanár a tanórán adja ki,
- a kiadott feladatot a szaktanár a kiadását követő tanórán kéri számon,
- a kiadott feladat elvégzése a tanulók számára kötelező, kivéve, ha a szaktanár a feladatot kifejezetten szorgalmi házi feladatként adja ki,
- a kötelező szóbeli házi feladatból a szaktanár a tanulót a következő tanórán beszámoltathatja, teljesítményét érdemjeggyel értékelheti, kivéve, ha az itt felsorolt feltételek valamelyike nem teljesül, vagy a tanuló az előző tanóráról igazoltan hiányzott – ilyenkor a tanuló kérésére a kapott érdemjegyet az értékelésnél, minősítésnél nem vesszük figyelembe.

Az iskolai írásbeli számonkérés elvei, formái, rendje és korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe és súlya [PP 2.8.12.]

A számonkérési, értékelési formák (szóbeli, írásbeli) helyes aránya a pedagógia örök dilemmája. A képesség és készségfejlesztés követelménye a két forma egyenlő arányát kívánná. Ugyanakkor már a középiskolába bekerüléskor és ezt követően is, pl. az érettségi és a felsőoktatási intézmények vizsgarendszere az írásbeli számonkérési formákat részesíti előnyben. A magas osztálylétszámok, a mennyiségében és sokféleségében egyre bővülő közvetítendő ismeretanyag elsajátításának pontos ellenőrzése szintén az írásbeli számonkérést részesíti előnyben. Ezzel szemben a tanulók kifejezőképességbeli hiányosságai, a felgyorsult élettempó hatására kialakult rövidített, szinte csak jelzésszerű – az egyedi, választékos stílust nélkülöző – beszédjük az iskola felelősségét növeli ezen a téren.

Az írásbeli számonkérés elvei:

- a félévi és tanév végi minősítés nem alakítható ki csak írásbeli számonkérés alapján született érdemjegyekből azokból a tantárgyakból, amelyek alkalmasak a szóbeli kifejezőképesség fejlesztésére, amelyekből későbbi tanulmányaik során a tanulók szóbeli vizsgát kötelesek tenni (illetve tehetnek),
- a bizonyítottan részképeség-hiányos (dyslexiás, dysgraphiás), illetve írásképtelenséget okozó fogyatékkal élő diákokat az írásbeli számonkérés alól a szakértői véleményben foglaltak szerint fölmentjük,
- az írásbeli munkák ellenőrzése és a tapasztalatok visszajelzése során különös figyelmet fordítunk arra, hogy a diákokat megtanítsuk jegyzetelni,
- az írásbeli kifejezőképesség fejlesztésébe beleértjük azt is, hogy megtanítsuk a diákokat az információhordozók használatára. (pl. szövegszerkesztés, Internet használata levelezésre, forrásgyűjtésre stb.),
- a diákok írásbeli dolgozatait, beszedett füzetét, beadott munkáját 15 munkanapon belül értékelni, javítani kell, ellenkező esetben annak fontosabb visszajelzés jellege háttérbe szorul „jegyszerző” funkciója mögött.

Az írásbeli számonkérés formái:

- témazáró dolgozat: egy teljes tantervi témakör számonkérésére szolgáló, egy egész tanórát kitöltő, az ismeretek felidézését és alkalmazását egyaránt megkövetelő írásbeli számonkérési forma, ahol a feladattípusok arányai megfelelnek a tananyag és a tantervi követelmények belső arányainak,
- dolgozat: egy tantervi téma valamely részének (néhány órára feladott egységének) számonkérésére szolgáló, legfeljebb egy tanórát kitöltő írásbeli számonkérési forma, amelyben az ismeretek felidézése az alkalmazástól függetlenül vagy azzal együtt is számon kérhető,
- röpdolgozat: előző tanórai tananyag elsajátításának számonkérésére szolgáló, rövid írásbeli számonkérési forma, amelyben az ismeretek felidézése az alkalmazástól függetlenül vagy azzal együtt is számon kérhető,

- írásbeli felelet: néhány tanuló tudásának egyidejű mérésére, vagy szóbeli feleletre ideiglenesen vagy tartósan képtelen tanuló szóbeli feleletének kiváltására szolgáló írásbeli számonkérési forma.

Az írásbeli számonkérés rendje és korlátai:

- témazáró dolgozat íratását a szaktanár legkésőbb egy héttel a dolgozatírás előtt bejelenti,
- egy napon kettőnél több témazáró dolgozatot nem íratunk,
- dolgozat íratását a szaktanár legkésőbb az előző tanítási órán bejelenti, ill. a haladási naplóban előre jelezi,
- röpdolgozat íratását a szaktanárnak nem kell előre bejelentenie,
- ha csak lehetséges (korábban megindokolt okok miatt), a szóbeli feleltetést kell előnyben részesíteni az írásbeli feleltetéssel szemben,
- a megírt, beadott dolgozatot a szaktanár 15 tanítási napon belül kijavítja és értékeli,
- azokon a tanítási napokon, amikor a tanuló a tanév rendjében meghatározott mérési feladatok végrehajtásában vesz részt, más tanórai foglalkozáson való részvételre a művészeti és a testnevelési órák kivételével nem kötelezhető, így ekkor dolgozatot sem írhat,
- ha a szaktanár a témazáró dolgozatokra adott érdemjegyeket a félévi és a tanév végi osztályzatok megállapításakor – a munkaközösség előzetes véleményének és a tantárgyi követelményrendszerben rögzítetteknek a figyelembe vételével – kétszeres súllyal kívánja figyelembe venni, akkor erre a tényre a tanév elején felhívja a tanulók figyelmét.

Az írásbeli számonkérés értékelése:

- a dolgozat értékelésénél a következő, a dolgozatra adható összes pontszám százalékában megadott ponthatárokat alkalmazzuk
- jeles (5) = 80,0-87,5 százaléktól,
- jó (4) = 60,0-75 százaléktól,
- közepes (3) = 40,0-62,5 százaléktól,
- elégséges (2) = 25,0-50 százaléktól,
- a tanárok a megadott százalékos értékek között határozhatják meg a ponthatárokat,
- a tanároknak az általuk tanított tantárgyból valamennyi osztályukban minden tanév első tanóráján ismertetniük kell a tanulókkal az írásbeli számonkérés általuk alkalmazott százalék-határait.

A kapott osztályzatokat a tanulók a tájékoztató füzetbe, illetve az ellenőrző könyvbe kötelesek beírni (amennyiben az elektronikus napló helyett vagy mellett azt használják), a tanárok pedig negyedévente ellenőrzik azt.

Témazáró dolgozat alól nincs felmentés. Dolgozati időpontok ütközése esetén az érdekelt tanárok jussanak megegyezésre.